

ÖZEL AMAÇLI TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTABI ÖNERİSİ: BANKACILIK TÜRKÇESİ*

Önder ÇANGAL**

Serdar YÖRÜSÜN***

Geliş Tarihi: Ekim, 2017

Kabul Tarihi: Aralık, 2017

Öz

Son yıllarda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında dil öğrenme ihtiyaçlarına yönelik yapılan çalışmalar, insanların iş bulma kaygısıyla Türkçe öğrenmeye yöneldiğini göstermektedir. Özellikle İngilizcenin yabancı dil olarak öğretilmesi alanındaki yayınlara bakıldığında özel amaçlı dil öğretimine yönelik kaynakların çokluğu dikkat çekmektedir. Belli bir hedefe yönelik, yeni bir dil öğrenmek isteyen bireylerin genel dil kurslarına ayıracak yeterli zamanının olmaması durumu da özel amaçlı dil öğretim programlarının geliştirilmesinin ne denli gerekli olduğunu göstermektedir. Bu gereklilikten hareketle İngilizcede yapılmış olan “İş İngilizcesi”, “Turizm İngilizcesi” vb. çalışmalar göz önüne alınarak “İş Türkçesi”, “Turizm Türkçesi” vb. çalışmaların gerçekleştirilmesi yerinde olacaktır. Bu alan için ayrı bir müfredat programının hazırlanması, müfredata uygun ders kitaplarının oluşturulması gerekmektedir.

Ders ve çalışma kitapları, öğretim sürecinde öğrencilere kaynaklık eden en önemli araçlardır. Bu çalışmada, Temizyürek vd. (2015) tarafından hazırlanan “Bankacılık Türkçesi Öğretim Programı Örneği” dikkate alınarak hazırlanan temel düzeyde “Bankacılık Türkçesi” ders kitabına ait bir ünite denemesi bulunmaktadır. Hazırlanan bu üniteyle öğrencilerin bankacılık özelinde günlük iş hayatıyla ilgili kullanmaları gereken kelime ve ifadeleri öğrenmeleri planlanmaktadır. Bu çalışmanın “Özel Amaçlı Türkçe Öğretimi ve “İş Türkçesi” alanlarında yapılacak çalışmalara yol gösterici olması amaçlanmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Özel Amaçlı Türkçe Öğretimi, İş Türkçesi, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Bankacılık Türkçesi.

A COURSEBOOK PROPOSAL FOR TEACHING TURKISH FOR SPECIAL PURPOSES: BANKING TURKISH

Abstract

The recent studies carried out on the language learning needs in teaching Turkish as a foreign language have indicated that people tend to learn Turkish with the anxiety of finding a job. When the publications on teaching English as a foreign language are examined, it is seen that there are really lots of resources in the field of teaching English for special purposes. The individuals who want to learn a new language for a special purpose generally don't have enough time to attend general language courses and this shows

* Bu çalışma, 19-21 Mayıs 2016 tarihlerinde Almanya-Münih'te gerçekleştirilen “II. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Sempozyumu”nda sunulan sözlü bildirden hareketle hazırlanmıştır.

** Okutman, Gaziantep Üniversitesi, Türkçe Öğretim Merkezi, ondercangal@hotmail.com.

*** Uzman Yardımcısı, Yunus Emre Enstitüsü, serdaryorusun@gmail.com.

that developing language teaching programs for special purposes is really important. Therefore, with regards to the previous studies like “Business English” and “Tourism English”, the studies like “Business Turkish” and “Tourism Turkish” should be carried out. A special curriculum and appropriate coursebooks for this field should be prepared.

Coursebooks and workbooks are one of the most important tools for students in teaching and learning process. In this research, in accordance with the study called “Banking Turkish Teaching Program” by Temizyürek, et al (2015), there is a unit preparation practice for the coursebook called “Teaching Turkish for Bankers” in basic level. Thanks to this unit, the students are aimed to learn the vocabulary and the expressions that they are supposed to use in their daily business life in banking. It is also aimed that this research will pave the way for the studies in the fields of “Teaching Turkish for Special Purposes” and “Business Turkish”.

Keywords: Teaching Turkish for Special Purposes, Business Turkish, Teaching Turkish as a Foreign Language, Banking Turkish.

Giriş

İlerleyen teknolojiye ve üretilen çeşitli materyallere rağmen bir dersin en temel aracı ders kitabıdır. Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları Yönetmeliği’nde ders kitabı, “her tür ve derecedeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında kullanılacak olan, konuları öğretim programları doğrultusunda hazırlanmış öğrenim amacı ile kullanılan basılı eser” (MEB, 1995) ifadesiyle tanımlanmıştır. Ders kitabı, öğrencinin öğretim programına uygun olarak belirlenmiş kazanımları elde etmesini sağladığı gibi öğretmenlerin de dersteki en büyük yardımcısıdır. “Ders kitapları, öğretim programlarında yer alan konulara ilişkin bilgiyi planlı, düzenli ve aşamalı bir şekilde içerdiği için geliştirilen diğer modern ders araç-gereçlerine rağmen öğretmen ve öğrencilerin temel başvuru kaynağı, vazgeçilemeyen ders aracı olma özelliğini korumuştur” (Kolaç, 2003: 106).

Yeni bir dil öğrenirken genellikle öğretimin temelinde ders ve çalışma kitabı konulmakta, öğretmenlerin programı planlı bir şekilde yürütebilmesi için de öğretmen kitaplarından yararlanılmaktadır. “Türkçe öğretiminde, basılı ders malzemeleri kullanmanın yararları incelenirken, gözden uzak tutulmaması gereken konulardan birisi de öğretmen kitaplarıdır. Bu tür kitaplar, yol gösterici nitelikleri, öğretim sürecini desteklemeleri ve öğrencilerin, özellikle deneyimsiz olanların, mesleki gelişimleri için bir araç olmaları açısından oldukça önemli kaynaklardır” (Özdemir, 2013: 2052). Öğretmen kılavuz kitaplarının öğretmenlerin işini kolaylaştırması yönüyle çok yararlı olduğu bir gerçektir ancak öğretmenleri derse hazırlık yapmamaya yönelebileceği de göz ardı edilmemelidir. Bu kitapların varlığı öğretmenlere kolaylık sağlasa da öğretmenler kendi ders materyallerini hazırlamaktan geri kalmamalıdır. Öğretmenlerin kaçınması gereken bir diğer durum da sınıfta ders kitabını ön plana çıkarıp kendisini geri planda tutmasıdır. “Çoğu kez öğretmenler sınıfta kullandığı kitabın yazarının, sınıfın gizli hâkimi olduğu hissi yaratan bir öğretim sergilemektedirler. İyi bir öğretimin ilk

kuralı öğretmenin kitabın tutsağı olmamasıdır” (Küçükahmet, 2011: 11). Bu görüşlerden hareketle, bir dersin öğrenci açısından verimli geçmesinin temel şartları arasında ilk olarak iyi hazırlanmış bir ders kitabını, ikinci olarak ise derse iyi hazırlanmış bir öğretmeni gösterebiliriz.

Ders kitapları, öğretim sürecinde hem öğretmenin işini kolaylaştırmakta hem de öğrencilere birtakım faydalar sağlamaktadır. Duman ve Çakmak’a göre ders kitabının öğrencilere sağladığı faydalardan bazıları şunlardır:

1. Ders kitabı, öğretmenin sözlü dersini tamamlar.
2. Ders kitabı, sözlü öğretimin boşluklarını ve eksikliklerini giderir; bunun sonucu olarak konular ve bilgiler arasındaki bağlantısızlıkları ortadan kaldırır.
3. Öğrenilen bilgileri tekrar gözden geçirmeyi mümkün kılar.
4. Ders kitabından çalışırken öğrenci, daha aktif düşünen ve sorumluluk hisseden bir yapı içindedir.
5. Öğrenciyi farklı soru tipleri, sorularla ilgili farklı çözüm yolları ve konu anlatımında ileriye sürülen farklı yaklaşımlarla yüz yüze getirir.
6. Öğretimi sıkıcılıktan kurtarır, ilginin devamlılığını sağlar.
7. Ders kitabı öğrencinin derse önceden hazırlanmasını sağlar (2011: 29).

Yukarıda sıralanan maddeler göz önüne alındığında ders kitabının öğrenciler açısından ne kadar önemli olduğu açıkça görülmektedir; ancak ders kitabının öğrencilere tam olarak fayda sağlaması, kitap içeriğinin bilimsel temellere dayandırılarak oluşturulmasıyla mümkün olabilir. Bir ders kitabı, eğitim programının muhtevasına göre şekillendirilir. “Muhteva bir eğitim programında ‘Ne öğretilim?’ sorusunun cevabını verir. Muhteva seçiminde, kavramsal çerçevenin, temel konuların ve fikirlerin, alternatif ve örneklerin verilmesine dikkat edilmelidir. Ancak muhteva, verilmek istenenlerin peş peşe sıralanması değildir.” (Küçükahmet, 2011: 7). Ders kitaplarında da aynı durum geçerlidir. Öğretilmek istenen konular gelişigüzel bir sırayla değil; bir önceki konu ve bir sonraki konunun birbiri arasında bağ kurabileceği, ardışık bir sırayla kitaplarda yer almalıdır.

Kitap içeriği oluşturulurken “sarmal programlama yaklaşımı”ndan yararlanmak faydalı olabilir. “Bu tip programda içerik doğrusal bir sıra izlemez. Daha önce öğrenilmiş olan bazı konular gerektiğinde tekrar edilebilir. Bu tekrarlar, tercihen konuyu sadece hatırlatmaktan çok kapsamını da genişletmelidir” (Demirel, 2011: 143). Sarmal programlama yaklaşımına göre birkaç ders önce işlenen konu, farklı etkinlikler veya anlatımlarla birkaç sayfa sonra tekrar kitapta yer alır. Böylece öğrencinin geçmiş konuları hatırlaması ve konuyu kalıcı olarak öğrenmesi amaçlanır.

Millî Eğitim Bakanlığı, Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliğinin altıncı maddesinde ders kitaplarının niteliklerini şöyle sıralamıştır:

Ders kitapları;

- a) Anayasa ve kanunlara aykırı hususları içermez.
- b) Bilimsel hata içermez.
- c) Temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyen ve her türlü ayrımcılığı reddeden bir yaklaşım sunar.
- d) Reklam niteliğinde ögeler içermez.
- e) Eğitim ve öğretim programının amaçladığı kazanımları kapsar.
- f) Görsel tasarım ve içerik tasarımı, öğrenmeyi destekleyecek nitelikte ve öğrencilerin gelişim özelliklerini dikkate alınarak yapılır (MEB, 2012).

Millî Eğitim Bakanlığı aynı yönetmeliğin sekizinci maddesinde ders kitapları hazırlanırken dikkat edilmesi gereken hususları ise şu şekilde sıralar:

- a) İçerik;
  - 1) Dersin eğitim ve öğretim programını kapsayacak şekilde düzenlenir.
  - 2) Dersin özelliğine göre ünite, bölüm, tema ve konular arasında hacim bakımından eğitim ve öğretim programının içeriğine uygun bir denge kurulur.
- b) Dil, anlatım ve üslup;
  - 1) Yaşayan Türkçe doğru, güzel ve etkili kullanılır.
  - 2) Konuların işlenişinde öğrencinin seviyesine ve gelişim özelliklerine uygun olarak doğru, anlaşılır, yalın bir dil ve anlatım kullanılır.
  - 3) Dilin kullanımında, Türk Dil Kurumunun güncel Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu esas alınır.
- c) Öğrenme, öğretme, ölçme ve değerlendirme;
  - 1) Öğrenme yöntemleri ve stratejileri dikkate alınır ve üst düzey düşünme becerileri geliştirilir.
  - 2) Değerlendirmeye ilişkin unsurlar, ölçme ve değerlendirmenin ilke ve teknikleri dikkate alınarak düzenlenir (MEB, 2012).

Millî Eğitim Bakanlığının ders kitaplarının hazırlanması süreçlerinde dikkat edilmesini istediği unsurlar, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında hazırlanacak kitaplar için de geçerlidir. Arslan ve Adem, yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılması düşünülen kitapların şu özelliklere sahip olması gerektiğini savunmaktadır:

1. Kitaplar yabancılara Türkçe öğretiminde belirlenen seviyelere uygun olmalıdır. Her seviyenin kavrama düzeyi farklıdır. Ders kitaplarında ve ders kitaplarını destekleyici amaçla hazırlanan diğer yardımcı kitaplarda ilgili seviyedeki öğrencilerin anlayamayacağı cümleler, deyimler, atasözleri vb. kullanılmamalıdır.
2. Kitaplar öğrencilerin kolay kavrayabileceği, ilgi ve meraklarına uygun metinler içermelidir.

3. Kitaplar görsel açıdan zengin olmalıdır. Güncel çizgi film kahramanları, simgeler ve karakterler kullanılmalıdır.
4. Kitaplar kullanılacağı ülke şartları dikkate alınarak hazırlanmalıdır. Çünkü yabancıların Türkçeyi öğrenme zorlukları, becerileri ve istekleri farklılık göstermektedir. Bu farklılıkların en önemli sebebi Türkçenin ilgili ülkedeki popülerliği ile Türkçeyi öğrenmeye çalışan yabancıların dil yapılarının Türkçeye olan yakınlık durumudur. Ülkelerin coğrafi konumu, kültürü, dini vb. gibi özellikler o ülkelerde yaşayan insanların yabancı bir dili öğrenmelerine etki etmektedir. Bir Iraklı ile bir Çinlinin Türkçe öğrenmeye olan ilgisi aynı değildir (2010, 80).

Demir, ise yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında kullanılacak olan ders kitapları için şu genel çerçeveyi çizmektedir:

1. Kitaplar, modern tekniklerle basamaklı kur sistemine uygun yapıda hazırlanmalıdır.
2. Kitaplar hazırlanırken kurs dönemlerine göre bölümlendirme yapılmalıdır.
3. Bölümlendirmeler belirli yerlerde kursu bırakmaya veya bırakılan yerden devam edilebilmeye uygun olmalıdır.
4. Hem fizikî hem de içerik özellikleri ilgi çekici olmalı ve kalıcı öğrenmeyi destekler yapıda olmalıdır.
5. Metinler ve görseller uyumlu olmalıdır.
6. Kitapların içeriği temel yaşam alanlarını yansıtmalı, hayatın içinden olmalıdır.
7. Uluslararası farklılıklardan kaynaklanan yanlış anlaşılmalara mahal vermemelidir.
8. Metinler, görsellerle desteklenerek ülkenin coğrafi ve beşerî koşullarını yansıtacak nitelikte olmalıdır (2016: 106-107).

Temelleri Kâşgarlı Mahmud'un 1072-1074 yılları arasında yazmış olduğu *Dîvânü Lugâti't-Türk'e* dayandırılan "yabancılara Türkçe öğretimi" alanı, 1960'lı yıllarda tekrar önem kazanmış ve o yıllarda konuyla ilgili çeşitli kitaplar yayınlanmıştır. Kenan Akyüz'ün *Yabancılar İçin Türkçe Dersleri Konuşma, Okuma* adlı kitabı (Ankara Üniversitesi, 1965); Hüseyin Aytaç-M.Agâh Önen'in *Yabancılar İçin Açıklamalı Uygulamalı Türkçe* adlı kitabı (Ankara, 1969); Sermet Sami Uysal'ın *Yabancılar İçin Türkçe Dersleri Kitapları* (İstanbul, 1979); Kaya Can'ın *Yabancılar İçin Türkçe-İngilizce Açıklamalı Türkçe Dersleri* kitabı (ODTÜ, 1981); M. Hengirmen-N.Koç'un *Türkçe Öğreniyoruz* adlı kitapları (Ankara, 1982); Tahir Nejat Gencan'ın *Yabancı Uyruklu Öğrenciler İçin Türkçe Öğreniyorum* adlı kitabı (İstanbul, 1985) bu kitaplardandır (Barın, 2004, parag. 23).

Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanarak Ocak 2002'de kullanılmaya başlanan "HİTİT Yabancılar İçin Türkçe" adlı dil öğretim setiyle birlikte yabancılara Türkçe

öğretimi alanında yeni bir dönem başlamıştır. Bugün bu öğretim setiyle birlikte Gazi Üniversitesinin “Yabancılar İçin Türkçe”, İstanbul Üniversitesinin “İstanbul Yabancılar İçin Türkçe”, Dokuz Eylül Üniversitesinin “İzmir Yabancılar İçin Türkçe” ve Yunus Emre Enstitüsünün “Yedi İklim Türkçe” dil öğretim setleri farklı kurum ve kuruluşlarda ders kitabı olarak kullanılmaktadır.

“Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılacak materyallerden belki de en önemlisi olan kitapların, içerik, sunum, görseller, öğrenci seviyesine uygunluk, kullanışlılık, ilgi çekme, öğrenimi kolaylaştırma gibi birçok açıdan işlevsel niteliklere sahip olmasının çok önemli olduğu söylenebilir” (Gün vd., 2014: 4). Yabancı dil kitapları konuya uygun görsellerle zenginleştirilmiş olmalı; konuyla ilgisi olmayan görsellerle öğrencinin dikkatini dağıtmamalıdır. Kitaplarda geçen metinler öğretilmesi hedeflenen dil bilgisi konularına ve seviyeye uygun olarak hazırlanmalı; metinlerde kullanılan cümleler seviye üstü olmamalıdır.

Özel Amaçlı Türkçe Öğretimi

“Yabancı dil ders kitapları, öğrencilerin dil öğrenirken kullanacakları bir kaynak olarak görüldüğünde öğrenci ihtiyaçlarının belirlenerek bu kaynağın hazırlanması önemlidir” (Bayezit, 2013: 455). Son yıllarda Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi üzerine yapılan çalışmalar özel amaçlı Türkçe öğretiminin dil öğrenme ihtiyaçları arasında önemli bir yeri olduğunu göstermektedir; bu nedenle yabancı dil olarak Türkçe öğretimi çalışmalarında özel amaçlar için Türkçe öğretimine yönelik (tıp, hukuk, finans, mühendislik, turizm-otelcilik, bilişim teknolojileri vb.) farklı müfredat programlarının hazırlanması ve müfredata uygun ders kitaplarının oluşturulması gerekmektedir.

Kâşgarlı Mahmud’un *Dîvânu Lugâti’t-Türk* (1072-1074) adlı eserinden sonra Kıpçaklara Hristiyanlığı benimsetmek amacıyla yazılan *Codeks Comanicus* da yabancılara Türkçe öğretme amacı taşıdığı düşünülen bir diğer eserdir (Bozkurt, 2005: 319-320). Göçer ve Moğul, eserde sözlükten başka, İncil’den parçalar barındıran dinî metinlere, atasözlerine ve bilmece tercümelerine yer verilmesinin, eserin Türk dilinin öğretimi amacıyla yazıldığına işaret ettiğini belirtmektedir (2011: 799). “Eserde yer alan Hristiyanlıkla ilgili metinler din eğitimi amaçlı Türkçe öğretimine, ticaretle ilgili bölümler ticari Türkçe öğretimine, günlük yaşamla ilgili sözcüklerin yer aldığı bölümler pratik Türkçe öğretimine örnek sayılabilecek niteliktedir. Bu bağlamda kitabın özel amaçlı Türkçe öğretimine yönelik olduğu söylenebilir” (İşcan, 2011: 16).

Temizyürek vd. (2015) “Yabancılara Türkçe Öğretiminde İş Türkçesi Öğretim Programı, Ders Kitabı ve Terimler Sözlüğü Denemesi: Bankacılık Örneği” isimli çalışmalarında

dil ihtiyaç analizi çalışmalarına yer vermiş, buradan hareketle dil öğrenmede “iş” bulma kaygısının önemli bir yere sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çalışma daha sonra “bankacılık Türkçesi” özeline indirgenmiş, bankacılık Türkçesi için öğretim programı ve terimler sözlüğü örneği hazırlanmış ve çalışmada bankacılık Türkçesi ders kitabının nasıl olması gerektiğine değinilmiştir.

Çangal ve Başar (2016), “Türkçe Öğrenen İranlılar için Turizm Türkçesi Öğretim Programı, Terimler Sözlüğü ve Konuşma Kılavuzu Denemesi” isimli çalışmalarında özel amaçlı dil öğretimi ve turizm İngilizcesi üzerine yapılan çalışmalara yer vermiş, buradan hareketle turizm Türkçesi üzerine yapılan çalışmalara geçmiştir. Turizm Türkçesi adına yapılan çalışmaların küçük kitapçıklar hazırlamaktan ileri gitmediğini ortaya koyan Çangal ve Başar, İran’dan her yıl Türkiye’ye turist olarak gelen İranlıların dil öğrenme ihtiyaçlarını dikkate alarak İranlılar için turizm Türkçesi öğretim programı, terimler sözlüğü ve konuşma kılavuzu örneği hazırlamıştır.

Ulutaş (2016), “Türkiye’de Yükseköğrenim Görecek Yabancılar İçin Özel Amaçlı Türkçe Öğretimine Yönelik Program Geliştirme: Bir Model Önerisi” isimli doktora tezinde Uşak Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’nde öğrenim görecek yabancı uyruklu öğrenciler için “özel amaçlı Türkçe Öğretim” programı önerisi hazırlamıştır. Öğrencilerin dil sorun ve ihtiyaçları, elli sekiz öğrencinin katıldığı durum analizi anketi, on öğrenciyle yapılan görüşme ve öğretim üyelerinden beş kişiye uygulanan ihtiyaç ve içerik belirleme formu kullanılarak belirlenmiştir. Verilerden hareketle programa yönelik okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerileri için amaç ve kazanımlar oluşturulmuştur. Çalışmada ayrıca alana yönelik bin kelimedenden oluşan sözlük listesine ve örnek metinlere yer verilmiş, metinler için etkinlikler tasarlanmıştır. Her bir bölümün sonunda değerlendirme soruları öğrencilere sunulmuştur.

Demir, (2017), “Uluslararası Öğrencilerin Akademik Türkçe İhtiyaçları” isimli doktora tezinde Türkiye’de lisans ve lisansüstü öğrenim gören yabancı öğrencilerin Akademik Türkçe ihtiyaçlarını belirlemeye ve akademik Türkçe kullanırken öğrencilerin karşılaştıkları sorunları tespit etmeye çalışmıştır. Araştırmada öğrenci ve öğretmenlerden anketler yoluyla nicel veriler, yarı yapılandırılmış görüşmelerle de nitel veriler elde edilmiştir. Çalışmanın örneklemini Türkiye’deki 54 farklı üniversitede yükseköğrenim gören 697 öğrenci ile 15 farklı üniversitede ders veren 203 öğretim elemanı oluşturmuştur.

Özel amaçlı Türkçe öğretimi kurslarının gerekliliğini fark eden bazı dil kursları da bu konuda çalışmalar yürütmekte, kişiye veya kuruma yönelik “Özel Amaçlı Türkçe” kursları düzenlemektedir. Ankara Üniversitesi TÖMER (<http://tomer.ankara.edu.tr>), Necmettin Erbakan Üniversitesi KONDİL (<https://www.konya.edu.tr/kondil>), İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi

TÜRÖMER (<https://www.29mayis.edu.tr>) ve Giresun Üniversitesi TÖMER (<http://tomer.giresun.edu.tr>) asgari öğrenci sayısının tamamlanması hâlinde özel amaçlı Türkçe kursları düzenlediklerini internet sitelerinde belirten Türkçe Öğretim Merkezlerinden bazılarıdır.

Yurt içinde üniversitelerin Türkçe Öğretim Merkezlerinde yürütülen özel amaçlı Türkçe kurslarının yanı sıra yurt dışında da Yunus Emre Enstitüleri bünyesinde özel amaçlı Türkçe kursları düzenlenmektedir. Enstitü bünyesinde “dünyanın farklı coğrafyalarında bulunan Türk Kültür Merkezlerinde verilen Türkçe dersleri, öğrencilerin yaş gruplarına ve seviyelerine göre ayrılan sınıflarda verilmektedir. Bu çerçevede öğrencilerden gelen talepler doğrultusunda, genel Türkçe kurslarının yanı sıra "İş Türkçesi", "Çocuklara Yönelik Türkçe", "Edebî Çeviri", "Basın ve Medya Türkçesi" gibi özel amaçlı kurslar düzenlenmektedir” (Yunus Emre Enstitüsü, 2017).

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye İş Bankası, Türkiye Halk Bankası, Türkiye Garanti Bankası ve Türk Ekonomi Bankası gibi bankaların yurt dışında 70’den fazla şubesi bulunmakta, bu sayı her geçen gün daha da artmaktadır (Türkiye Bankalar Birliği, 2017). Yurt dışındaki bu bankalar, buldukları yerlerde ülke vatandaşlarına hizmet etmekle birlikte o ülkelerde ikamet eden Türk vatandaşlarına da hizmet vermekte; bu yüzden şubelerinde belirli sayıda Türkçe bilen personel çalıştırma veya mevcut personellerine Türkçe öğretme ihtiyacı hissetmektedir. Bankalarda görev yapan personelin kursa ayırabileceği vakit kısıtlı olmakta, kursiyerler kısa sürede müşterilerine Türkçe hizmet verebilmek istemektedir (Temizyürek vd., 2015: 94). Bu nedenle çalışmada “Bankacılık Türkçesi” örneği üzerinde durulmasının yerinde olacağı düşünülmektedir.

Bankacılık Türkçesi Ders Kitabı Önerisi

Bankacılara yönelik dil öğretim çalışmalarına bakıldığında, “Bankacılık, Finans ve Ekonomi İngilizcesi” üzerine gerçekleştirilen çalışmaların alanda önemli bir yer kapladığı görülmektedir. Corbett’e ait (1990) “English for International Banking and Finance”, Marks’a ait (2007) “Check Your English Vocabulary for Banking and Finance”, Mackenzie’ye ait (2008) “English for the Financial Sector” ve Richey&Bonamy’e ait (2011) “English for Banking&Finance” bu çalışmalardan bazılarıdır. Adı geçen çalışmalar finans sektöründe etkili biçimde çalışabilmek için gerekli olan iletişim becerilerini öğrenciye kazandırmaya odaklanmakta, öğrencide alana yönelik kelime hazinesi oluşturmayı amaçlamaktadır. Çalışmalarda perakende ve yatırım bankacılığı, muhasebe, ticaret finansmanı ve satın almalar gibi çeşitli finansal konulara yönelik temalar kullanılmaktadır.

Bu çalışmada “Bankacılık İngilizcesi” üzerine hazırlanan kitaplar incelenmiş, Temizyürek vd. (2015) tarafından oluşturulan “Bankacılık Türkçesi Öğretim Programı Örneği”ne uygun olarak temel düzeyde “Bankacılık Türkçesi Ders Kitabı” için ünite örneği hazırlanmıştır. “Tanışma” teması üzerine kurulan bölüm, kitabın ilk ünitesi olarak planlanmıştır. “Bankacılık Türkçesi” müfredatına göre üniteler *Merhaba, Bankada, Toplantıda, Telefonda, İş Görüşmesinde, İletişim* vb. başlıklarla hazırlanmalıdır” (Temizyürek vd., 2015: 108). Ayrıca hazırlanan ünitelerde hem bankacılık iş koluna hem de günlük hayata yönelik kelimelere yer verilmelidir.

Ders ve çalışma kitapları, öğretim sürecinde öğrencilere kaynaklık eden en önemli araçlardır. Öğretimin etkili şekilde gerçekleştirilmesi doğru kaynakların seçimiyle mümkün olacaktır. İş Türkçesi gibi özelleştirilmiş öğretim alanlarına özel ders ve çalışma kitaplarının hazırlanması; ayrıca öğretimin alana özgü ders materyalleri ile desteklenmesi çok önemlidir.

Türkçe öğrenmek isteyen öğrenciler genellikle dil öğrenme merkezlerinde mevcut genel öğretim programları çerçevesinde kurslara devam etmektedir. İş Türkçesi kurslarında ise kişiler günlük iş hayatıyla ilgili kullanmaları gereken kelime ve ifadeleri öğrenmek durumunda olacaklardır. Bu durum hem öğrencilerin motivasyonlarını yükseltecek hem de öğretimde zamandan tasarruf edilmesini sağlayacaktır. İş Türkçesi kursları için kitap hazırlarken kitapta yer verilecek kelimelerin ve cümlelerin öğretimi planlanan iş kolu göz önüne alınarak seçilmesi ve bu konuda söz konusu iş alanının uzmanlarından destek alınması gerekmektedir.

“Bankacılık Türkçesi Ders Kitabı”nın ilk ünitesi olması düşünülen örnek bölüm “Tanışma” teması üzerine kurulmuş ve ünitenin ilk sayfasında tanışma diyaloguna yer verilmiştir. Burada öğrencilerin basit kalıplarla yeni insanlarla tanışabilmeleri ve selamlaşma-vedalaşma kalıplarını öğrenmeleri amaçlanmıştır.

Tanışma diyalogunun ardından alfabe ve kelime öğretimi bölümüne yer verilmiştir. Burada her bir harf için örnek kelimeler liste hâlinde sıralanmıştır. Ünite alfabenin tamamı için 139 örnek kelime bulunmaktadır. Kelimeler bankacılık alanıyla ilgili olmakla birlikte öğrencilerin günlük hayatta karşılaşılabilecekleri kelimelere de listede yer vermeye çalışılmıştır. Öğretmen, öğretim sırasında bu listedeki kelimelerle yetinmemeli; dersin gidişatına göre kelime listesini genişletmelidir. İş Türkçesi veya basamaklı kur sistemine göre düzenlenmiş temel seviye Türkçe kurslarında alfabe öğretiminde yeteri kadar kelime öğretimi çok önemlidir. Kurs süresince öğrenciye “her sesle başlayan en az 15-20 kelime öğrettiğimizde ve alfabe tamamlandığında ortalama beş yüze yakın kelime vermiş oluruz. Bu kelimeleri iyi seçer ve öğretebilirsek temel söz varlığı olan iki bin kelimenin dörtte birini öğretmiş oluruz” (Güzel ve Barın, 2013: 67).

Alfabe ve kelime öğretiminden sonra ülke ve milliyet adları ile “Nerelisin?” soru yapısı verilmiş, ardından “Bu ne? / Bu kim? / Burası neresi?” yapılarına geçilmiştir. Bu bölümde verilen örneklerin bankacıların ihtiyaç duyacağı ve günlük hayatta karşılaşacakları kelimelerden seçilmesine dikkat edilmiştir. Söz gelimi “Bu ne? Bu bankamatik.” veya “Bu kim? Bu bankacı.” gibi örneklerle öğrencilerin bankacılık alanına ilişkin kelimeleri öğrenmeleri amaçlanmıştır. Bununla beraber defter, kedi, öğretmen vb. günlük hayata dair çok sayıda kelime de bu bölümde yer almaktadır.

Ünitenin devamında sayılar, mevsimler, aylar, günler ve sıra sayılar bulunmaktadır. Sıra sayılardan sonra “Nerede?” soru yapısı verilmiş, cevap olarak öğrencilerden “Birinci katta, İkinci katta” vb. cevaplar beklenmiştir. Öğretmen bu bölümde öğrencilere “Nerede?” soru yapısı üzerinden hareketle bulunma durumu ekinin (-da, -de, -ta, -te) kullanımını öğretmelidir. Ünitenin devamında öğrencilere sırasıyla “Ek fiil geniş zaman”, “Çoğul eki (-lar, -ler)” ve “Var - yok cümleleri” verilmektedir.

“Bankacılık Türkçesi Ders Kitabı”nın altı üniteden oluşması planlanmaktadır. Buna göre Temizyürek vd. (2015) tarafından hazırlanan “Bankacılık Türkçesi Öğretim Programı Örneği”ne göre ders kitabında yer alması gereken dil bilgisi konularının ünitelere göre dağılımı şu şekilde olabilir:

Tablo 1: Bankacılık Türkçesi Ders Kitabı Dil Bilgisi Konuları

Ünite	Ünite Adı	Dil Bilgisi ve İçerik
1. Ünite	Merhaba	1. Tanışma 2. Alfabe 3. Nerelisin? 4. Bu, Şu, O ne?/Bu, Şu, O kim? 5. Burası neresi? 6. Sayılar 7. Sıra Sayılar (Sıralama) 8. Ek fiil geniş zaman (ml? / değil) 9. Var / Yok cümleleri 10. Para birimleri
2. Ünite	Bankada	11. Şimdiki zaman: -yor, -mAkA 12. Ad durum ekleri 13. İyelik ekleri
3. Ünite	Toplantıda	14. -mAk istemek 15. “ile” bağlacı 16. -lı, -sız, -lık ekleri
4. Ünite	Telefonda	17. Saatler 18. dAn önce / -dAn sonra 19. Emir / istek kipleri
5. Ünite	İş Görüşmesinde	20. Belirli geçmiş zaman: -DI 21. Ad cümlelerinde belirli geçmiş (güzeldi, iyiydi, vb.) 22. Ad tamlamaları
6. Ünite	İletişim	23. Gelecek zaman: -AcAk 24. Yeterlik 25. Çünkü bu nedenle, bu yüzden

(Temizyürek vd., 2015: 96)

Her ünitenin ünite sonu “Değerlendirme” bölümü ile birlikte 12 sayfa olması planlanmakta, kitapta yer alan kelimelerin bulunduğu “Sözlük” bölümüyle birlikte kitabın yaklaşık 75-80 sayfa arasında olması öngörülmektedir. “Bankacılık Türkçesi Ders Kitabı”nın örnek ünitesi şu şekilde hazırlanmıştır:

Bankacılar İçin Türkçe Öğretim Seti

1. Dinleyelim, tekrar edelim

Tanışalım

- İsmar** : Merhaba.
Mehmet : Merhaba.
İsmar : Benim adım İsmar. Sizin adınız ne?
Mehmet : Benim adım Serdar.
İsmar : Memnun oldum.
Mehmet : Ben de memnun oldum. Nasılsınız?
İsmar : Teşekkür ederim, iyiyim. Siz nasılsınız?
Mehmet : Ben de iyiyim. Teşekkür ederim.
İsmar : Nerelisiniz?
Mehmet : Ben Türkiyeliyim. Siz Nerelisiniz?
İsmar : Ben Bosna Hersekliyim.

2. Yerleştirelim, okuyalım

- siz nasılsınız • memnun oldum
- benim adım • merhaba • iyiyim
- sizin adınız

- Azra** : Merhaba.
İsmar : _____.
Azra : Benim adım İsmar. _____ ne?
İsmar : _____ Serdar.
Azra : Memnun oldum.
İsmar : Ben de _____ . Nasılsınız?
Azra : Teşekkür ederim, iyiyim. _____ ?
İsmar : Ben de _____ . Teşekkür ederim.

1. Ünite - Merhaba

3. İnceleyelim, dinleyelim

Alfabe

Aa Bb Cc Çç Dd Ee Ff Gg Ğğ Hh Iı İi Jj Kk Ll Mm Nn
Oo Öö Pp Rr Ss Şş Tt Uu Üü Vv Yy Zz

4. İnceleyelim, tekrarlayalım

A a	 ayakkabı	altın anahtar araba avukat ayna	G g	 güvenlikçi	gazete gişe gişe memuru göl göz
B b	 bilgisayar	bankamatik bankamatik kartı bant bayrak bekleme salonu	Ğ ğ	 kâğıt	ağaç aşağı çağrı soğuk
C c	 cüzdan	cadde cam cami ceket cetvel	H h	 havuç	havale hazine hesap hisse
Ç ç	 çay	çanta çek çekmece çiçek çorap	I ı	 ıspanak	ihlamur ırmak ışık ızgara
D d	 defter	dekont dolap dosya döviz dünya	i i	 imza	iflas ihale ipotek işlem
E e	 ekmek	eczane ekonomi el elma e-posta	J j	 jeton	jandarma Japon jeneratör jilet
F f	 fincan	fabrika faiz fare fatura fon fotokopi makinesi	K k	 kurşun kalem	kartuş kasa kimlik klasör klavye kredi kartı

Bankacılar İçin Türkçe Öğretim Seti

L l	 lamba	lahana liman limon lokanta	Ş ş	 şeker	şapka şeftali şehir şifre şube
M m	 makas	maaş makbuz müfettiş mürekkep müşteri	T t	 tuvalet	taksit tarayıcı tarih toplantı salonu tükenmez kalem
N n	 nar	nakit nane ney numara nüfus cüzdanı	U u	 uçak	ucuz unvan uyku uzak
O o	 otel	ocak oda ofis okul otobüs	Ü ü	 ülke	ücret üniforma ünlü ütü üzüm
Ö ö	 öğrenci	öğle öğretmen ördek örnek öz geçmiş	V v	 vişne	vade vatan vatandaş vergi vezne
P p	 para	pahalı para sayma makinesi pazar piyasa poşet dosya	Y y	 yoğurt	yabancı para yapıştırıcı yazıcı yeni
R r	 raf	radyo reklam renk resim roman	Z z	 zarf	zarar zengin zeytin zimba zimba teli
S s	 saat	sandalye senet sermaye sıramatik sigorta			

Hoş geldiniz.
Hoş bulduk.

İyi günler.
Görüşürüz.
Hoşça kal.

1. Ünite - Merhaba

5. Nerelisin?

Ülke - Milliyet

Almanya - Almanyalı (Alman)
 ABD - Amerikalı (Amerikan)
 Arjantin - Arjantinli
 Bosna Hersek - Bosna Hersekli
 Bulgaristan - Bulgaristanlı
 Fransa - Fransalı
 Hırvatistan - Hırvatistanlı (Hırvat)
 İngiltere - İngiliz (İngiliz)
 İspanya - İspanyalı (İspanyol)
 İtalya - İtalyalı (İtalyan)
 Japonya - Japonyalı (Japon)

Ülke - Milliyet

Kanada - Kanadalı
 Kazakistan - Kazakistanlı (Kazak)
 Kırgızistan - Kırgızistanlı (Kırgız)
 Macaristan - Macaristanlı (Macar)
 Pakistan - Pakistanlı
 Peru - Perulu
 Polonya - Polonyalı (Leh)
 Portekiz - Portekizli
 Rusya - Rusyalı (Rus)
 Sırbistan - Sırbistanlı (Sırp)
 Yunanistan - Yunanistanlı (Yunan)

İsmar *Bosna Hersekli*.

Mehmet nereli? Türkiyeli.

Ronaldo nereli? _____

Tarkan nereli? _____

_____ nereli? _____

_____ nereli? _____

_____ nereli? _____

_____ nereli? _____

_____ nereli? _____

_____ nereli? _____

_____ nereli? _____

_____ nereli? _____

Bankacılar İçin Türkçe Öğretim Seti

6. Bu, Şu, O

Merhaba İsmar. Ben Mehmet.

7. Eşleştirilim

Bu ne?	Bu kim?
Bu kalem.	Bu bankacı.
Bu bilgisayar.	Bu güvenlikçi.
Bu defter.	Bu öğretmen.
Bu bankamatik.	Bu müfettiş.
Bu sıramatik.	Bu banka müdürü.
Bu köpek.	
Bu kuş.	

1. Ünite - Merhaba

8. Burası, Şurası, Orası

Burası banka.

Şurası banka.

Orası banka.

Burası neresi?

Burası müdür odası.

Burası bekleme salonu.

Burası danışma.

Burası vezne.

Burası banka **değil**, burası hastane.Bu bankacı **değil**, bu doktor.

Bankacılar İçin Türkçe Öğretim Seti

Ad/Adıl	Ad/Adıl	-	?	Örnek
Bu	ne		-	Bu ne?
Şu	kim		-	Şu kim?
O	...		...	O öğretmen.
Bunlar	öğretmen	değil	mi	Bunlar kim(ler)?
Şunlar	bankacı		mi	Onlar bankacı(lar).
Onlar	doktor		mu	İsmar öğretmen değil.
İsmar			mü	Mehmet doktor değil mi?
Mehmet				
Burası	neresi		-	Burası neresi?
Şurası	banka		mi	Şurası banka.
Orası	hastane	değil	mi	Orası hastane değil.
	okul		mu	Burası banka mı?
	Ankara		mü	

9. Cevaplayalım

- Bu kalem mi? Evet, bu kalem.
- Burası _____? Burası Saraybosna.
- Bu _____? Bu Ahmet.
- Şu İsmar _____? Hayır, O İsmar _____ . (-)
- Burası banka _____? Evet, burası banka.
- O güvenlikçi _____ . (-)
- Burası bekleme salonu _____?
- O müfettiş değil _____?
- Mehmet öğretmen, O doktor _____ . (-)
- Orası okul _____? Hayır, orası okul _____ . (-)

10. Yazalım, tanışalım

Beyza	: Merhaba.
Selin	: _____
Beyza	: Nasılsın Selin?
Selin	: _____ ederim, iyiyim. Sen _____?
Beyza	: _____, ben de iyiyim. Bu _____?
Selin	: Bu İsmar. O, yeni bankacı.
Beyza	: Hoş geldin İsmar. _____ Beyza.
İsmar	: Hoş bulduk. Ben de İsmar. Memnun oldum.
Beyza	: Ben de _____ . Görüşürüz.
İsmar	: Görüşmek üzere.

11. Bu ne?

12. Sayılar

0	sıfır	20	yirmi	200	iki yüz
1	bir	30	otuz	300	üç yüz
2	iki	40	kırk	400	dört yüz
3	üç	50	elli	500	beş yüz
4	dört	60	altmış	600	altı yüz
5	beş	70	yetmiş	700	yedi yüz
6	altı	80	seksen	800	sekiz yüz
7	yedi	90	doksan	900	dokuz yüz
8	sekiz	100	yüz	1.000	bin
9	dokuz	101	yüz bir	2.000	iki bin
10	on	102	yüz iki	...	...
11	on bir	103	yüz üç	10.000	on bin
12	on iki	...	...	100.000	yüz bin
13	on üç	110	yüz on	1.000.000	bir milyon
14	on dört	120	yüz yirmi	10.000.000	on milyon
15	on beş	130	yüz otuz	100.000.000	yüz milyon
...	...	...	...	1.000.000.000	bir milyar

13. Yazalım

17	( )	Yirmi sekiz	( )
24	( )	Kırk dört	( )
68	( )	Yüz on sekiz	( )
71	( )	Beş yüz beş	( )
88	( )	Yedi yüz seksen sekiz	( )
95	( )	Bin dokuz yüz otuz üç	( )
143	( )	İki bin yirmi üç	( )
692	( )	Altı bin altmış	( )
2015	( )	On beş bin kırk dört	( )
13.486	( )	Dokuz yüz doksan bir	( )
148.057	( )	Sekiz yüz otuz dokuz	( )

1. Ünite - Merhaba

14. Mevsimler, Aylar, Günler

	Mevsim	Ay	Gün	
	İlkbahar	Mart	Pazartesi	Hafta İçi
		Nisan	Salı	
		Mayıs	Çarşamba	
	Yaz	Haziran	Perşembe	Hafta Sonu
		Temmuz	Cuma	
		Ağustos	Pazar	
	Sonbahar	Eylül		
		Ekim		
		Kasım		
	Kış	Aralık		
		Ocak		
		Şubat		

17. Kaçınıcı Katta?

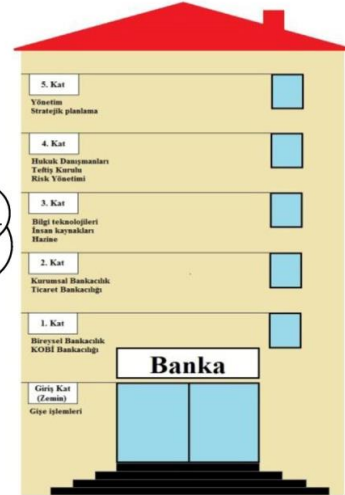
Sayı	Ek	Örnek
Kaç?		Kaçınıcı kat?
Bir		Birinci sokak
İki		İkinci ev
Üç	(i)nci	Üçüncü kat
Dört	(i)nci	Dördüncü atlet
Beş	uncu	Beşinci sıra
Altı	üncü	Altıncı blok
Yedi		Yedinci cadde
Sekiz		...
Dokuz		
On		
On bir		
...		

15. Tarihler

07.12.1988 _____
 25.04.2015 _____
 23.03.1979 _____
 01.01.1991 _____
 15.02.1938 _____
 18.06.2000 _____

Merhaba İsmar.
Ben Hukuk Danışmanıyım.
Hukuk Danışmanları
dördüncü katta.

16. Telefon Numaran Kaç?

- +387 60 311 89 56
- +387 33 254 146
- 060 655 98 13
- 033 485 631
- +90 554 241 78 52
- +90 541 340 01 75
- +90 272 21 665 33

+ artı * yıldız # kare

- Yönetim nerede?
Yönetim beşinci katta.
- Bilgi işlemleri nerede?
_____
- Gişe işlemleri kaçınıcı katta?
_____
- Teftiş Kurulu kaçınıcı katta?
_____
- İnsan Kaynakları kaçınıcı katta?
_____

Bankacılar İçin Türkçe Öğretim Seti

18. Ben Kimim?

Kişi Zamiri	Ad/Sıfat	-	?	Kişi Eki	Örnekler
Ben	bankacı	değil	mı mi mu mü	-(I)m, -y(I)m	Ben bankacıyım.
Sen	yeni			-s(I)n	Sen yeni misin?
O	müfettiş			-	O müfettiş değil.
Biz	müdür			-(I)z, -y(I)z	Biz evdeyiz.
Siz	...			-s(I)n(I)z	Siz okulda mısınız?
Onlar	katta			(-lar/, -ler)	Onlar ikinci katta/katta(lar).
	evde				
	okulda				

- Ben güvenlikçiyim.
- Biz mutlu_____.
- O doktor_____.
- Sen nereli_____?
- Onlar Ankaralı_____.
- Siz Saraybosna'da _____?
- Ben üçüncü katta_____.
- Önder Bosna Hersekli _____, Türkiyeli.
- Selin Ankara'da_____.
- Beyza hizmetçi _____?
- Sen okulda _____?
- Biz otelde_____.
- Onlar Başçarşı'da _____.
- Siz yönetici _____(-)
- Biz Türk_____.
- Burası okul _____?

19. İnceleyelim, tamamlayalım

bilgisayar / bir bilgisayar

bilgisayarlar / üç bilgisayar

a, ı, o, u → -lar   Paralar

e, i, ö, ü → -ler   kalem/ler

- defterler
- zarf _____
- masa _____
- öğretmen _____
- pencere _____
- saat _____
- çay _____
- makbuz _____
- anahtar _____
- bant _____

1. Ünite - Merhaba

20. Bankada sıra var

Ad	Ek	Ad	+	-	?	Örnek
Okul	-da	para				Okulda öğrenci var.
Banka	-de	öğrenci				Bankada para var.
Çarşı	-ta	müze	var	yok		Çarşıda müze yok.
Ankara	-te	kim				Ankara'da kim var?
		ne				Bankada para yok mu?

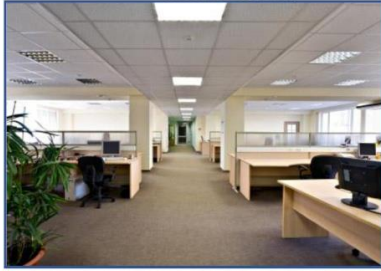
21. Bankada kim var? Ne var?

Merhaba İsmar. Burası Banka.
Bankada müşteri var. Bilgisayar var.
Para makinesi var. Zimba var.
Sıra yok. Kitap yok.

Aşağıdaki resimde
ne var?

Teşekkür ederim.
Rica ederim.
Buyurun.
Beyefendi
Hanımefendi

1. Resimde <u>çiçek</u> var.	6. _____ var.
2. _____ var.	7. _____ var.
3. _____ var.	8. _____ yok.
4. _____ var.	9. _____ yok.
5. _____ var.	10. _____ yok.

22. Türk lirası var mı?

Kod	Türkçe	Boşnakça	İngilizce
AUD	Avustralya Doları	Australijski Dolar	Australian Dollar
CAD	Kanada Doları	Kanadski Dolar	Canadian Dollar
CHF	İsviçre Frankı	Švicarski Franak	Swiss Franc
DKK	Danimarka Kronu	Danska Kruna	Danish Krone
EUR	Euro	Euro	Euro
GBP	Sterlin	Britanska Funta	Pound Sterling
HRK	Hırvat Kunası	Hrvatska Kuna	Croatian Kuna
NOK	Norveç Kronu	Norveška Kruna	Norwegian Krone
SEK	İsveç Kronu	Švedska Kruna	Swedish Krona
TRY	Türk Lirası	Turska Lira	Turkish Lira
USD	Amerikan Doları	Američki Dolar	Us Dollar

22. Dinleyelim, tamamlayalım

- Müşteri** : Merhaba. Ben turistim, _____.
- İsmar** : Merhaba. Hoş geldiniz.
- Müşteri** : Hoş bulduk. Ben de _____ var. Siz de _____ var mı?
- İsmar** : Hayır, beyefendi. Biz de _____ yok.
- Müşteri** : Peki, Bosna Hersek'te hangi para birimi var?
- İsmar** : Bosna Hersek'te _____ ve _____ var.
- Müşteri** : Tamam, beş yüz _____ lütfen.
- İsmar** : Buyurun beyefendi.
- Müşteri** : Teşekkür ederim.
- İsmar** : Rica ederim. Yine bekleriz.

Sonuç ve Öneriler

Teknoloji her geçen gün gelişmekte, internet teknolojileri sayesinde ülkeler ve milletler arasındaki sınırlar ortadan kalkmakta ve dünya gittikçe küçülen bir köy hâline gelmektedir. Ortadan kalkan sınırlar insanlar arasındaki iletişim boyutuna etki etmekte, insanlar farklı millet ve toplumlarla iletişim kurabilmek için ortak dil arayışına girmektedir. Bu durum tüm dilleri olduğu kadar Türkçeyi de etkilemekte, farklı milletlerden insanlar farklı gerekçelerle Türkçe öğrenmek istemektedir.

Yurt içinde üniversitelerin Türkçe öğretim merkezleri ve özel kurslar, yurt dışında Yunus Emre Enstitüleri ve Maarif Vakfına bağlı okullar Türkçenin yabancılara öğretimi süreçlerini yürütmekte, Türk dilini ve kültürünü insanlara tanıtmaktadır. Bu kurum ve kuruluşlar ortak hedefler için hareket etse de öğretim süreçlerinde farklı öğretim programları, ders kitapları ve ders materyalleri kullanmaktadır. Kullanılan ders araç ve gereçlerindeki farklılıklar alan için bir zenginlik olmakla birlikte kullanılan program, yöntem ve tekniklerdeki farklılıklar öğretimin standart hâle getirilmesini güçleştirmektedir. Farklı kurumlarda C1 seviyesini tamamlayan yabancıların Türkçe yeterlikleri eş değer olmamakta bu durum bazı kurum ve kuruluşların güvenilirliğini olumsuz etkilemektedir.

Dil öğretimi, tüm dünyada büyük bir pazar hâline gelmiştir. Gelişmiş ülkeler, dillerini geliştirmekte ve geri kalmış ülkelerdeki yabancılara öğretmekte, bu alandan ciddi bir gelir elde etmektedir. Türkiye, son yıllarda Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanına önem vermekte ve alanı geliştirmek için ciddi yatırımlar yapmaktadır. Gerçekleşen büyüme kayda değer olmakla birlikte henüz istenen seviyelerde değildir. Nitekim İngilizcenin yabancılara öğretimi alanına bakıldığında çok amaçlı dil öğretim programlarının ve bu programlar doğrultusunda hazırlanan ders araç ve gereçlerinin zenginliği dikkat çekmektedir.

Özel amaçlı dil öğretimi çalışmalarının temelinde, öğretim programlarının geliştirilmesi yer almaktadır. Temizyürek vd. (2015) hazırladıkları “Yabancılara Türkçe Öğretiminde İş Türkçesi Öğretim Programı, Ders Kitabı ve Terimler Sözlüğü Denemesi: Bankacılık Örneği” isimli çalışmalarında öncelikle öğretim programı üzerinde durmuş, ders kitabı ve terimler sözlüğü denemesi hazırlamıştır. Benzer şekilde Ulutaş, (2016), “Türkiye’de Yükseköğrenim Görecek Yabancılar İçin Özel Amaçlı Türkçe Öğretimine Yönelik Program Geliştirme: Bir Model Önerisi” isimli doktora tezinde Türkiye’de İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde eğitim gören öğrenciler için öğretim programı hazırlamış, programa yönelik amaç ve kazanımlar oluşturmuştur. Adı geçen iki çalışma da ekonomi alanı içerisinde yer alan iş kollarına yönelik olmasıyla dikkat çekmektedir.

Çangal ve Başar (2016), “Türkçe Öğrenen İranlılar için Turizm Türkçesi Öğretim Programı, Terimler Sözlüğü ve Konuşma Kılavuzu Denemesi” isimli makalelerinde Turizm Türkçesine yönelik öğretim programı hazırlamıştır. Çangal ve Başar, çalışmayı İranlılara yönelik hazırlamalarının gerekçesini İran’dan Türkiye’ye her yıl çok sayıda turistin gelmesiyle açıklamaktadır. Turizm ülkeler için önemli bir gelir kaynağıdır. Farklı coğrafi özellikleri nedeniyle dört mevsim turistlere ev sahipliği yapan Türkiye için turizm alanında yapılacak benzer çalışmalar önem arz etmektedir.

Özel amaçlı dil öğretim programlarında öğrenci ihtiyaçlarının doğru tespit edilmesi çok önemlidir. Bu nedenle yabancılara Türkçe öğretimi alanında dil ihtiyaç analizi çalışmalarının farklı alanları kapsayacak şekilde genişletilerek uygulanması gerekmektedir. Mevcut çalışmalarda ön plana çıkan bir diğer alan ise “Akademik Türkçe”dir. Demir (2017), “Uluslararası Öğrencilerin Akademik Türkçe İhtiyaçları” isimli doktora tezinde öğrencilerin akademik Türkçe ihtiyaçlarını belirlemiş, karşılaştıkları sorunlara çözüm önerileri sunmuştur.

Gerçekleştirilen çalışmalar, özel amaçlı dil öğretimi çalışmaları açısından ümit verici olmakla birlikte İngilizcenin yabancı dil olarak öğretimi alanına kıyasla yetersiz kalmaktadır. Bugün Türkiye’de ve yurt dışında yabancılara Türkçe öğreten kurum ve kuruluşlar arasında özel amaçlı Türkçe öğretim programları açanlar bulunmakta, fakat bu yerlerde öğretim belli bir standart olmaksızın el yordamıyla gerçekleştirilmektedir. Bu durum yürütülen kurslarda öğretimin istenilen düzeyde gerçekleşip gerçekleşmediğini ölçmeye imkân vermemektedir.

Türkiye Cumhuriyeti yabancı dil olarak Türkçe öğretimi işini bir devlet politikası hâline getirmeli ve bu alan için standartlar belirlemelidir. Gerekirse bu görevi Yunus Emre Enstitüsü, Maarif Vakfı gibi bir kuruma vermeli, alanda hizmet veren başlıca kurum ve kuruluşların temsilcilerinin katılımıyla geliştirilecek olan öğretim programının kullanımını zorunlu kılmalıdır. Bu öğretim programından hareketle kurumlar kendi ders kitaplarını ve materyallerini hazırlamalı ve öğretimi bu araç gereçlerle gerçekleştirmelidir.

Öğretim programı, özel amaçlar ve iş kolları dikkate alınarak çeşitlendirilmeli, özel amaçlı dil öğretim kurslarına önem verilmelidir. Bu şekilde belli amaçlarla dil öğrenmek isteyen yabancıların zamandan tasarruf etmeleri sağlanacak ve bu kurslar farklı hedef kitlelerden öğrencileri kurslara çekmekte etkili olacaktır.

Bu çalışmada “Bankacılık Türkçesi Ders Kitabı” için ünite denemesi hazırlanmıştır. Yabancı dillerde gerçekleştirilen çalışmalarda bankacılık iş kolunun ön plana çıkması ve Bosna Hersek’te hizmet veren Ziraat Bankasının personellerine Türkçe öğrenme zorunluluğu koyması

üzerine bu iş koluna yönelik Türkçe kurslarına ihtiyaç duyulması nedeniyle çalışmada “Bankacılık” alanı seçilmiştir.

İş Türkçesi kurslarında dil öğrenmek isteyenler, çalıştıkları için dil kursuna ayırabilecekleri zaman sınırlıdır. Bankacılık özeline bakıldığında kursiyerlerin temel seviyede kendilerini tanıtabilecekleri, temel ihtiyaçlarını giderebilecekleri ve hizmet almak için bankaya gelen müşterilere Türkçe olarak yardımcı olabilecekleri seviyede Türkçe öğrenmeleri yeterli gelmektedir. Düzenlenecek kurslarda bu durum dikkate alınmalı, kursiyerlerin kurs süresi boyunca yeterli kelime hazinesine ulaşmaları sağlanmalı, ayrıca bankacılık işlemleriyle ilgili kursiyerlerin pratik yapabilecekleri ortamlar hazırlanmalıdır.

Özel amaçlı Türkçe kurslarında ders verecek öğretmenlerin ders verecekleri iş koluyla ilgili bilgisinin olması ve alanla ilgili terimleri bilmesi gerekmektedir. Öğretmen hazırlanan ders kitabını öğretimin temeline koymalı ve dersi bu doğrultuda yürütmelidir. Öğretmen ders kitabına ve programa sadık kalmak kaydıyla dersi yeni materyallerle zenginleştirmelidir.

Ünite sonlarında değerlendirme soruları yer almalı ve bu sorular çoktan seçmeli, açık uçlu, boşluk doldurma, doğru-yanlış, eşleştirme gibi çeşitli soru tipleriyle oluşturulmalıdır. Soru metni, soru kökü ve seçenekler ölçme-değerlendirme kurallarına uygun olarak hazırlanmalıdır.

Genel Türkçe kurslarında dört temel beceriye eşit derecede önem verilmektedir. Söz konusu bankacılık mesleği olduğunda dilin iletişim boyutu önem kazanmaktadır. Dolayısıyla “İş Türkçesi” kurslarından mezun olan kursiyerlerin dinleme ve konuşma becerilerinin üst düzey olması beklenecektir. Bu yüzden bankacıların dinlediklerini anlamaları ve müşteriye Türkçe olarak hizmet sağlayabilmeleri gerekmektedir. Banka işlemlerinin belli bir çerçevede gerçekleşeceği düşünüldüğünde bankacılık Türkçesi kurslarında kalıp ifadelerin öğretiminin de önemli olduğu ortaya çıkacaktır. Verilen hizmetlere yönelik kalıp ifadeler ve diyaloglar geliştirilmeli, kurslarda öğrencilere verilmelidir.

Kaynaklar

- ARSLAN, M. ve ADEM, E. (2010). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Görsel ve İşitsel Araçların Etkin Kullanımı. *Dil Dergisi*, 147, 63-86.
- BARIN, E. (2004, Güz). Yabancılara Türkçe öğretiminde ilkeler. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (1). Web: http://turkoloji.cu.edu.tr/DILBILIM/eb_ilkeler/eb_ilkeler.htm adresinden 3 Ekim 2017’de alınmıştır.
- BAYEZİT, H. (2013). Yabancı Dil Ders Kitaplarında Dil Öğrenme Stratejileri. Mustafa Durmuş ve Alpaslan Okur (ed.), *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı* içinde (455-470). Ankara: Grafiker Yayınları.
- BOZKURT, F. (2005). *Türklerin Dili*. İstanbul: Kapı Yayınları.

- CORBETT, J. (1990). *English for International Banking and Finance*. Cambridge: Cambridge University Press.
- ÇANGAL, Ö. ve BAŞAR, U. (2016). Türkçe Öğrenen İranlılar İçin Turizm Türkçesi Öğretim Programı, Terimler Sözlüğü ve Konuşma Kılavuzu Denemesi. *Turkish Studies (Prof. Dr. Hayati Akyol Armağanı)*, 11(3), 707-734.
- DEMİR, D. (2017). *Uluslararası Öğrencilerin Akademik Türkçe İhtiyaçları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- DEMİR, T. (2016). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Materyal Yetkinliği – Ders Kitapları*. Ertan Gökmen, Nazan Tutaş ve Sebahat Alan (ed.) TÖMER Bilgi Şöleni: 10. Dünyada Türkçe Öğretimi, 7 - 8 Aralık 2015, Ankara/Türkiye, ISBN:978-605-136-307-3, 103-111. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- DEMİREL, Ö. (2011). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- DUMAN, T. ve ÇAKMAK, M. (2011). Ders Kitaplarının Nitelikleri. Leyla Küçükahmet (ed.), *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu* içinde (18-32). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- GÖÇER, A., ve MOĞUL, S. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ile İlgili Çalışmalara Genel Bir Bakış. *Turkish Studies-İnternational Periodical For The Languages, terature and History of Turkish or Turkic*, 6(3), 797-810.
- GÜN, M., AKKAYA, A. ve KARA, Ö. (2014). Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarının Türkçe Öğretim Merkezlerinde Görev Yapan Öğretim Elemanları Açısından Değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 9(6), 1-16.
- GÜZEL, A. ve BARIN, E. (2013). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- İŞCAN, A. (2011). Yabancı Dil Öğretimi ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Tarihçesi. A. Kılınç ve A. Şahin. (Editörler). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi (YDTÖ)*. Birinci Baskı. Ankara. Pegem Akademi, ss. 3-29.
- KOLAÇ, E. (2003). İlköğretim Dördüncü Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 17(1), 105-137.
- KÜÇÜKAHMET, L. (2011). Eğitim Programlarında Ders Kitabının Yeri. Leyla Küçükahmet (ed.), *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu* içinde (2-16). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- MACKENZIE, I. (2008). *English for the Financial Sector*. Cambridge: Cambridge University Press.
- MARKS, J. (2007). *Check Your English Vocabulary for Banking and Finance*. London: A&C Black Publishers.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (1995). *Ders Kitapları Yönetmeliği*. Resmî Gazete, Sayı: 22297.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2012). *Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği*. Resmî Gazete, Sayı: 28409, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/09/20120912-2.htm> adresinden 11.10.2017 tarihinde alınmıştır.
- ÖZDEMİR, C. (2013). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ders Malzemelerinin Önemi ve İşlevsel Ders Malzemelerinin Nitelikleri. *Turkish Studies*, 8(1), 2049-2056.
- RICHEY, R. & BONAMY D. (2011). *English for Banking&Finance*. London: Pearson Longman.

- TEMİZYÜREK, F., ÇANGAL, Ö. ve YÖRÜSÜN S. (2015) Yabancılara Türkçe Öğretiminde İş Türkçesi Öğretim Programı, Ders Kitabı ve Terimler Sözlüğü Denemesi. *Zeitschrift für die Welt der Türken Journal Of World of Turks*, 7(2), 87-111.
- Türkiye Bankalar Birliği. (2017). *Banka ve Sektör Bilgileri*. Web: <https://www.tbb.org.tr/tr/banka-ve-sektor-bilgileri/banka-bilgileri/subeler/65> adresinden 10 Ekim 2017 tarihinde alınmıştır.
- ULUTAŞ, M. (2016). *Türkiye’de Yükseköğrenim Görecekt Yabancılar İçin Özel Amaçlı Türkçe Öğretimine Yönelik Program Geliştirme: Bir Model Önerisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Yunus Emre Enstitüsü. (2017). *Türkçe Öğretimi*. Web: <http://www.yee.org.tr/tr/turkceogrenimi> adresinden 15 Ekim 2017 tarihinde alınmıştır.